

Nr 237.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående tillfälliga understöd åt vissa f. d. befattningshavare vid lotsverket; given Stockholms slott den 5 maj 1916.

Med åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att å extra stat för år 1917 under tionde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag å 9,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt sådana f. d. befattningshavare vid lotsverket, som pensionerats enligt bestämmelser, äldre än de, som med 1915 års ingång blivit tillämpliga å personalen vid lotsverket, under villkor:

att understöd ej tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter; samt

att understödet bestämmes till 100 kronor, dock att understödet för den, som i pension jämte pensionsförhöjning uppbär mindre än 250 kronor årligen, skall utgå med det belopp, som erfordras för att understödet och pensionen jämte pensionsförhöjningen tillsammans skola uppgå till 350 kronor, samt att understödet tillsammans med pensionen jämte pensionsförhöjningen icke i något fall må överstiga 550 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Dan. Broström.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5
maj 1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Broström anförde härefter.

*Angående
tillfälliga
understöd åt
vissa f. d.
befattnings-
havare vid
lotsverket.*

Uti en till lotsstyrelsen ställd ansökning har lotsverkets personalförening, med föranledande av de förbättrade villkor, som från och med år 1915 bereddes lotsverkets personal, anhållit om utverkande av ett skäligt pensionstillägg till dem av personalen, som avgått med pension under åren 1912—1914.

Till stöd för ifrågavarande framställning har personalföreningen anført, att vid en övergång från en gammal och lägre lönestat till en ny och högre sådan en del av personalen givetvis bereddes åtskilligt av svikna förhoppningar i pensionshänseende, något som även vore fallet inom lotsverket vid den nya statens ikraftträdande; att för personer,

vilka så att säga stode på gränsen mellan den gamla och den nya löne-
staten och vilka själva tagit verksam del i strävandena att söka för-
bättra sina kamraters och egna ekonomiska utsikter, det utan tvivel
måste kännas hårt att stå utanför verkningarna av den nya löneregle-
ringen; att fall kunde uppvisas, då personer måst avgå med halva den
pensionssumma, vilken tillfallit kamrater, som erhållit avsked endast kort
tid därefter; att åtgärder till lindrande av dylikt oundvikligt förhållande
tillförne vidtagits från statsmakternas sida; samt att framtiden särskilt
tedde sig mörk för de pensionärer, som under de närmaste åren före
löneregleringen avgått, enär den lilla pension, de uppbure, knappast
kunde räcka till nödorstigt livsuppehälle för en enda person med de
nuvarande oerhört högt uppdrivna priserna på alla livsförnödenheter.

Vidare hava åtskilliga f. d. fyrmästare hos lotsstyrelsen anhållit
om förbättring i sina pensionsförhållanden, så att deras pensioner från
nuvarande 1,000 kronor måtte förhöjas till åtminstone 1,200 kronor.

Med överlämnande av de inkomna ansökningarna har lotsstyrelsen
i skrivelse den 17 december 1915 erinrat, att riksdagen, med anledning
av petitioner av åtskilliga pensionerade folkskollärare och folkskollärar-
innor om vidtagande av åtgärder för beredande av bättre pensionsför-
måner åt petitionärerna samt deras änkor och barn, under en följd av år
dels medgivit, att, enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t kunde
finna lämpligt meddela, äldre behövande folkskollärare och folkskollärar-
innor, vilka före visst år erhållit avsked med pension från folkskollärarnas
pensionsinrättning, finge tilldelas understöd till så stort belopp, att det-
samma uppginge till ett belopp, som år 1910 bestämdes till 525 kronor
samt från och med år 1913 till 600 kronor, dels ock för ändamålet an-
visat erforderliga medel; och har styrelsen därjämte anført, att de skäl,
som legat till grund för beviljande av understöd åt pensionerade folk-
skollärare, ägde tillämplighet jämväl på den lotsverkets personal, som
pensionerats efter äldre grunder än nu gällande, samt att understöd för
sistnämnda pensionärer i likhet med vad som, enligt vad ovan nämnts,
av riksdagen medgivits vore av behovet påkallat ävensom att enligt
verkställd beräkning för beredande av en ökning till 600 kronor av till
lotsverkets personal nu utgående pensioner, understigande nämnda be-
lopp, skulle krävas en summa av omkring 17,000 kronor.

På grund härav har lotsstyrelsen hemställt, det Kungl. Maj:t
täcktes föreslå riksdagen dels medgiva, att, enligt de närmare bestäm-
melser Kungl. Maj:t kunde finna lämpligt meddela, de, som före år
1915 erhållit avsked från sin tjänst vid lotsverket med pension från
statsverket eller lotsverket till belopp, som ej uppginge till 600 kronor,

måtte erhålla understöd till så stort belopp, att detsamma tillsammans med pensionsbeloppet uppginge till 600 kronor, dels ock för ändamålet anvisa härför erforderliga medel.

Statskontoret har i underdånigt utlåtande i ärendet den 1 nästlidne april anfört följande.

Såsom statskontoret framhållit vid flera föregående tillfällen, då fråga förevarit om förhöjning av pensioner, som utginge med lägre belopp än de, vartill senaste lönereglering gäve anledning, måste den statstjänare, som vid avgång från tjänsten kommit i åtnjutande av pension till ett enligt då gällande avlöningsstat och övriga bestämmelser avpassat belopp, anses icke vidare hava något som helst berättigat anspråk på ytterligare understöd av staten. Denna principiella uppfattning vore givetvis gällande även i fråga om pensionerade f. d. befattningshavare vid lotsverket, men å andra sidan låte det sig icke förneka, att den pension, som tillkomme åtskilliga före år 1915 avskedade befattningshavare vid lotsverket, icke vore tillräcklig att utan väsentligt tillskott bereda sin innehavare en i ekonomiskt avseende draglig tillvaro. I flera fall uppginge pensionen icke ens till det belopp av 300 kronor, vilket numera ansetts vara det minsta, som i pension borde tilldelas en i verksamhet för statens räkning uttjänt arbetare utan fast anställning. Och med hänsyn härtill torde billigheten få anses bjuda, att någon förbättring av de låga pensionsbeloppen bereddes icke blott dem, vilka under åren 1912—1914 avgått med pension, utan även övriga f. d. befattningshavare, som pensionerats före år 1915. För sin del skulle statskontoret därför vilja ifrågasätta, att för vissa f. d. befattningshavare vid lotsverket, vilka pensionerats efter andra grunder än dem, som för lotsverkets personal trädde i kraft med 1915 års ingång, bereddes tillfälliga understöd att vid styrkt behov utdelas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som enligt riksdagens på framställning av Kungl. Maj:t lämnade medgivande gällde för vissa pensionerade underofficerare med vederlikar vid armén samt för vissa pensionerade kronojägare och förrådsvaktmästare ävensom för daglönare vid marinen. Härav följde, att då f. d. fyrmästarna redan uppbure ett jämförelsevis så betydligt pensionsbelopp som 1,000 kronor, någon förbättring för dem, såsom de begärt, icke borde ifrågakomma enligt statskontorets mening. Men icke heller lotsstyrelsens förslag, vilket åsyftade, att pension, som icke uppginge till 600 kronor, skulle förhöjas till nämnda belopp, syntes statskontoret kunna tillstyrkas, enär enligt vad statskontoret inhämtat en del av ifrågavarande f. d. befattningshavare vid lotsverket åtnjöte så små pensioner, att en sådan förhöjning skulle i flera fall innebära, att pensionen skulle

mångdubblas. I stället ville det synas statskontoret, som om, där styrkt behov av understöd föreläge, pensionen borde så förhöjas, att den i intet fall understeg 350 kronor, samt att i övrigt lämnades ett understöd av 100 kronor, dock att sammanlagda beloppet av pension och understöd icke finge i något fall överstiga 550 kronor. Härför erforderligt anslag låte sig naturligtvis icke exakt beräknas, då kostnaden vore beroende på prövningen av behovet i varje särskilt fall, men kostnaderna syntes icke kunna mycket överstiga 9,000 kronor, och torde därför ett förslagsanslag å nämnda belopp kunna anses vara fullt tillräckligt.

Statskontoret har alltså hemställt, det Kungl. Maj:t tacktes i nådig proposition föreslå riksdagen att å extra stat för år 1917 under tionde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag å 9,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt sådana f. d. befattningshavare vid lotsverket, som pensionerats enligt bestämmelser, äldre än de, vilka med 1915 års ingång blivit tillämpliga å personalen vid lotsverket, under villkor, att understöd ej tilldelades annan än den, som styrkte sig vara i behövande omständigheter, samt att understödet bestämdes till 100 kronor, dock att understödet för den, som i pension uppbure mindre än 250 kronor, skulle utgå med det belopp, som erfordrades för att understödet och pensionen tillsammans skulle uppgå till 350 kronor, samt att understödet tillsammans med pensionen icke i något fall finge överstiga 550 kronor.

Direktionen över flottans pensionskassa har den 28 nästlidna april avgivit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid överlämnat en inom pensionskassan utarbetad uppgift å lotsverket tillhörande personal, som genom flottans pensionskassa åtnjuter pension enligt bestämmelser äldre än de, som med 1915 års ingång blivit tillämpliga å personalen vid lotsverket, med för en var pensionstagare angivet pensionsbelopp från kassan, och vilken personal jämlikt statskontorets utlåtande skulle i händelse av föreliggande styrkt behov av understöd vara berättigad till sådant; och har direktionen i sitt berörda utlåtande vidare anført, bland annat, följande.

Därest samtliga i uppgiften upptagna pensionärer skulle komma i åtnjutande av understöd, skulle det för ifrågavarande understöd erforderliga anslagsbeloppet uppgå till 11,720 kronor. Så stort anslagsbelopp syntes emellertid icke erfordras dels på den grund att de i uppgiften angivna understöden för vissa pensionstagare torde komma att minskas i anledning av till dem från lotsverket direkt utgående pensionsförmåner utöver dem, som åtnjötes från flottans pensionskassa, dels ock med hänsyn därtill att förutsatt behov av understöd icke syntes föreligga för

samtliga i uppgiften upptagna pensionärer. Det av statskontoret ifrågasatta förslagsanslaget å 9,000 kronor torde därför få anses för ändamålet tillräckligt.

I likhet med statskontoret har alltså direktionen hemställt, det täcktes Kungl. Maj:t i nådig proposition föreslå riksdagen att för ändamålet å extra stat för år 1917 under tionde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag å 9,000 kronor under de av statskontoret föreslagna villkor; och har direktionen därjämte ifrågasatt, huruvida icke åt ifrågavarande befattningshavare kunde utverkas understöd enligt förenämnda grunder jämväl för tiden från och med innevarande års ingång.

Angående sättet för de ifrågasatta understödens utbetalande har direktionen föreslagit, att desamma i likhet med vad som gäller enligt nådiga brevet den 13 juni 1913 i fråga om utdelande av tillfälliga understöd åt f. d. förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare vid marinen, vilka pensionerats enligt äldre bestämmelser än de, som meddelats genom nådiga kungörelsen den 25 november 1910, skola utbetalas genom flottans pensionskassa i sammanhang med utbetalandet av understödstagarna tillkommande pensioner.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till storleken av de pensioner, som tillkomma f. d. fyrmästare, anser jag, i likhet med statskontoret, någon förbättring av dessas pensionsförhållanden icke vara av behovet påkallad. Däremot synes mig synnerligen behjärtansvärt att söka bereda understöd vid verkligt behov åt de kategorier av ifrågavarande pensionärer, vilka genom nu åtnjutna pensioner icke kunna anses tryggade mot att komma i nödställd belägenhet. Den princip, som skulle ligga till grund för beviljande av dylika understöd, har av riksdagen, på sätt statskontoret framhållit, redan tillämpats i flera fall såsom vid beslut angående understöd år 1907 åt avskedade underofficerare och vederlikar vid armén, år 1910 åt pensionerade kronojägare, år 1912 åt f. d. förrådsvaktmästare samt år 1913 åt pensionerade f. d. förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare vid marinen. De i föreliggande fall av statskontoret föreslagna understödsbeloppen synas mig lämpligt avpassade och anhåller jag få erinra, att det för ändamålet beräknade anslagsbeloppet kommer att i mån av pensionstagarnas fränfalle successivt minskas. Att såsom direktionen över flottans pensionskassa bragt på tal söka utverka understöd åt ifrågavarande f. d. befattningshavare jämväl för tiden från och med innevarande års ingång, finner jag ej böra ifrågasättas. Understöden torde, såsom direktionen föreslagit, böra till understödstagarna utbetalas i sammanhang med utbetalandet av deras pensioner

från flottans pensionskassa; och synas de närmare föreskrifterna i avseende å erforderliga ansökningshandlingar samt ansökningarnas prövande m. m. böra av Kungl. Maj:t meddelas i överensstämmelse med motsvarande föreskrifter rörande understöd till förenämnda pensionerade f. d. förmän bland daglönare m. fl.

Jag hemställer fördenskull, det tacktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen

att å extra stat för år 1917 under tionde huvudtiteln uppföra ett förslagsanslag å 9,000 kronor för utdelande av tillfälliga understöd åt sådana f. d. befattningshavare vid lotsverket, som pensionerats enligt bestämmelser, äldre än de, som med 1915 års ingång blivit tillämpliga å personalen vid lotsverket, under villkor:

att understöd ej tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behövande omständigheter; samt

att understödet bestämmes till 100 kronor, dock att understödet för den, som i pension jämte pensionsförhöjning uppbär mindre än 250 kronor årligen, skall utgå med det belopp, som erfordras för att understödet och pensionen jämte pensionsförhöjningen tillsammans skola uppgå till 350 kronor, samt att understödet tillsammans med pensionen jämte pensionsförhöjningen icke i något fall må överstiga 550 kronor.

Till vad departementschefen sålunda hemställt tacktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisar.

Ur protokollet:

Torsten Hoppe.